

Heitor Villa-Lobos – najbolje izvedbe

H. Villa-Lobos

razvio je zanimanje za brazilsku narodnu glazbu. Po povratku u Rio de Janeiro, *Villa-Lobos* se druži i nastupa s gradskim glazbenicima. Otišao je od kuće kad je napunio 18 godina, jer je njegova majka željela da postane liječnik. Umjesto toga, postao je putujući glazbenik svirajući violončelo i gitaru te se sam uzdržavao pri putovanjima državama *Espírito Santo*, *Bahia* i *Pernambuco*, apsorbirajući brazilsku narodnu glazbu i skladajući vlastite skladbe. Za vrijeme tog razdoblja, *Villa-Lobos* je upisao **Instituto Nacional de Música** u *Rio de Janeiro*, ali je i nastavio putovati. Skladao je brzo i vrlo lako te se vratio s ogromnim opusom i intimnim poznavanjem *afro-brazilske glazbe* sjevernih i sjeveroistočnih regija zemlje. Nakon toga počeo je ozbiljno proučavati djela *Bacha*, *Richarda Wagnera* i *Giacoma Puccinija*, čiji se utjecaj može primijetiti u njegovim skladbama. 1915. koncertom u *Rio de Janeiro* predstavlja svoje skladbe, a njegova karijera dobiva važan poticaj iste godine kada *Artur Napoleao* počinje objavljivati njegovu glazbu. Iako su na početku mnogi kritičari napadali *disonancu* i *modernizam* njegovih djela, ustrajao u stvaranju *sinkretizma zapadnjačke glazbe* i *brazilske pučke tradicije*.

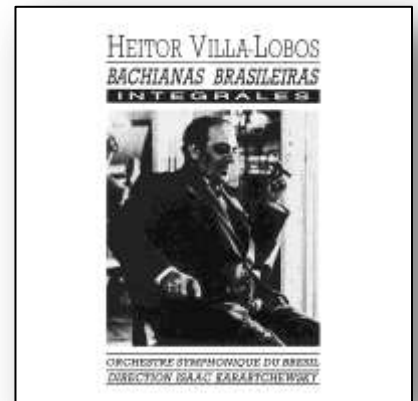
U nekoliko navrata boravi u *Europi* i *SAD-u*. Za boravka u *Parizu* (1923.–1930.) stekao je veliku popularnost. Prijateljevao je s mnogim velikim skladateljima poput *Milhauda*, *Prokofjeva*, *d'Indija*, *Roger-Ducasseom*, *Vareseom* i drugima. 1919. upoznaje pijanista *Artura Rubinsteina*, koji postaje veliki zagovornik njegove glazbe i izvodi je na koncertima širom svijeta. U međuvremenu *Villa Lobos* neumorno sklada i nastupa, a pripisuje mu se oko 2000 djela što je dodatno učvrstilo njegov međunarodni ugled.

1930. godine, *Villa-Lobos* je predstavio plan glazbene izobrazbe u školskom sustavu *Sao Paula* te je imenovan ravnateljem glazbenog obrazovanja. 1932. preuzeo je glazbeno obrazovanje diljem Brazila, a 1942. utemeljio je *konzervatorij za pjevanje*. Potom sa skladateljem *Oscarom Lorenzo Fernandezom* osniva *brazilsku glazbenu akademiju* 1945. godine. Od 1944. do 1949. putuje *Sjedinjenim Državama* i *Europom*, gdje sklada glazbu za nekoliko filmova.

Kao što je spomenuto, djela *Villa-Lobosa* karakterizira singularna mješavina zapadne klasične glazbe i brazilске narodne tradicije i ritmove. Jedno od njegovih najpoznatijih djela je ***Bachianas brasileiras*** (1930.-1945.), devet skladbi za različite instrumentalne i vokalne skupine, u kojima se na *Bachov* način primjenjuje kontrapunkt na brazilске teme. Sličan niz od 14 djela, skladanih između 1920. i 1929. godine, po brazilskom plesu nosi generički naziv ***Chôros***. Svaka od njegovih **12 simfonija** aludira na povijesni događaj ili mjesto. Među brojnim drugim djelima su ***dva koncerta za violončelo*** (1915., 1955.), ***Momoprecoce*** za klavir i orkestar (1929.), ***Gitaristički koncert*** (1951), ***koncert za harfu*** (1953.), ***koncert za harmoniku*** (1955.), **16 gudačkih kvarteta**, ***Rudepoema za solo klavir*** (1926; orkestrirani 1942), te ***simfonijske pjesme Uirapurú*** (1917), ***Amazonas*** (1929) i ***Zora u tropskoj šumi*** (1954). *Villa-Lobos* zaslužan je i za profesionalizaciju brazilškoga glazbenog života, a utjecao je na niz brazilskih glazbenika.

Skladao je impozantan broj djela, za gotovo sve izvođačke sastave i žanrove (*opere*, *balete*, *glazbu za orkestar*, *od toga 12 simfonija*, *komornu glazbu*, *od toga 17 gudačkih kvarteta*, *zbor*, *glazbu za glasovir i gitaru*, *te glazbu za film i dr.*), u kojima je uspješno spojio elemente brazilске narodne i popularne glazbe s tekovinama europske glazbeno-umjetničke tradicije. Njegove najpoznatije skladbe su ciklus je od 9 *suita* ***Bachianas brasileiras*** (1930–45).

Neki drže *Villa-Lobosa* za skladatelja koji je neopravdano svjetski slavan zbog *Bachianas Brasileiras*. Oponenti ga uobičajeno kritiziraju kako je *skladao previše glazbe*, te kako *nije posjedovao kriterije procjene* vlastitih skladbi. U svemu tome možda postoji i mrvica istine. Ako analiziramo kvalitetu njegove glazbe, npr. ***Koncerta za gitaru***, koji je skladao krajem svog života, možda nije tako dobar ni tehnički ni glazbeno kao neka prethodna djela.

Bachianas Brasileiras Integrales

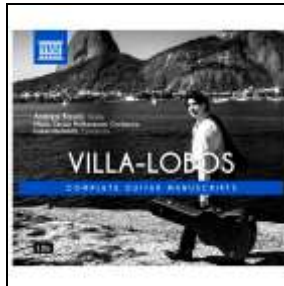
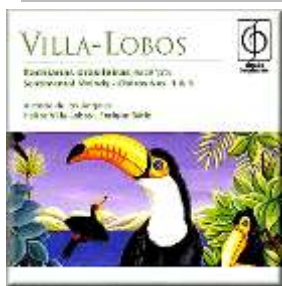
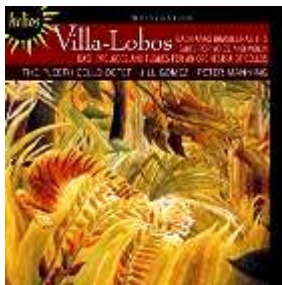
Međutim, takvo kritičko zavaravanje ispušta iz vida glazbenika koji je, vjerojatno više od bilo kojeg drugog skladatelja 20. stoljeća, u svom opusu sazeo elemente narodne i popularne glazbe cijelog Brazila – zemlje sa skoro 200.000.000 stanovnika od kojih su 82% potomci afričkih robova. Villa-Lobos je rekao da je njegov prvi učitelj harmonije bila **geografska karta Brazila**, puna **genetske raznolikosti**. Njegov glazbeni život bila je refleksija ekspanzivne i eksplozivne kulturne, zemljopisne, glazbene i genetske raznolikosti. Razmislimo o tome: Villa-Lobos je koristio glazbu izvorne brazilske populacije Amazone, glazbu velegradskih uličnih sastava i zborova, europsku klasičnu tradiciju kontrapunkta i modernizam koji je otkrio u Parizu. Njegov izričaj bio je sinkretizam glazbenog jezika i najreprezentativnija ukupnost brazilske iskustva u prvim desetljećima 20. stoljeća. Nakon što je postao najpoznatiji i najslavniji skladatelj u 1910-ima i 20-ima, Villa-Lobos realizira projekt nacionalnog glazbenog obrazovanja i oblikuje glazbeni identitet zemlje. Njegov izričaj najbolje definiraju skladbe pod nazivom **Choros**, skladanih od solo gitare do dvostrukog klavirskog koncerta i **Bachianas Brasileiras**, skladanih za različite kombinacije instrumenata i glasova.

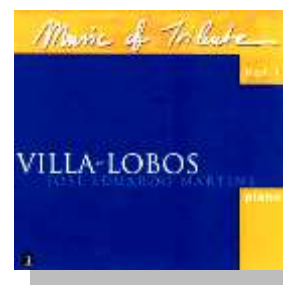
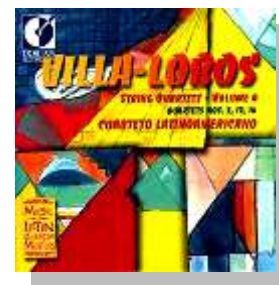

The Complete Choros and Bachianas Brasileiras

Villa-Lobos sklada oblike koje većina njegovih europskih suvremenika nije mogla ni smjela. Kada koristi melodije autohtonog stanovništva Brazila ili popularnu glazbu koja odzvanja Rio de Janeirom, kada zapanjujućim onomatopejama pretvara svoj orkestar u prašumu ili koristi modernističke disonance, on to ne radi ironično niti parodira s kritičke udaljenosti. Istovremeno od glazbe ne stvara ni juhu ni amalgam. Umjesto toga dopušta različitim svjetovima Brazila - različitim narodima, divljim divergentnim krajolicima, neobjašnjivim bogatstvima šume, životinjskoga i biljnog života, kukcima, insektima, pticama, vodama, mjesecu i suncu sinkretičku koegzistenciju. Ponekad u harmoniji, češće u disonantnim sukobima i neodlučnosti.

Ako ne poznajete stvaralaštvo Ville-Lobosa te ga na najkraći način želite upoznati - pripremite se na šok. Poslušajte **Choros br. 10** - djelo koje dramatski opisuje *netaknutu divljinu Amazone* i onoga što nastaje kad tamo dođu ljudi. U Parizu 1927. godine kritika je napisala da je skladba **ogromna i alarmantna orkestralna freska ... umjetnost koju ne prepoznajemo, umjetnost kojoj moramo dati novo ime**. Danas, 90 godina nakon praizvedbe, još uvijek čekamo, a glazba još uvijek zvuči suvremeno. No, ne zaustavljajte se, poslušajte sve ostale **Chorose** i **Bachianas Brasileiras**, uživajte u brazilskim otkrićima kroz gudačke kvartete, simfonije, opere, djela za solo gitaru i pjesme – kroz neke od poznatijih izvedbi djela Villa-Lobosa:

Za audiophile: Koristeći Foobar DSD Procesor, **FLAC signal** rezolucije 16 ili 24 bita, frekvencije sempliranja 44100 Hz **može se konvertirati u DSD 128** i prosljediti u DSD DAC npr. Topping D30 koji napaja pojačalo za slušalice. Posebno dobar rezultat postiže se Sennheiser HD 598 slušalicama i pojačalima niske izlazne impedancije. Više o tome [ovdje](#).

